

Raadhuisplein 1
7811 AP Emmen
t. 14 0591
f. 0591 377602

Postbus 30001
7800 RA Emmen
e. gemeente@emmen.nl
i. gemeente.emmen.nl

Aan de raad van de gemeente Emmen
Postbus 30001
7800 RA EMMEN

team
Financiën

ons kenmerk	zaaknummer	bijlage	behandeld door	BSN
22.000032	1833-2022	1	A.M. Bosma	
datum	telefoon	fax	e-mail	
19 januari 2022	14 0591		gemeente@emmen.nl	
onderwerp	Uitkomsten decembercirculaire 2021 en overige onderwerpen			

Geachte leden van de raad,

1. Inleiding

Recent is de decembercirculaire 2021 van het gemeentefonds verschenen. In deze brief geven wij op hoofdlijnen de financiële gevolgen voor de gemeente Emmen weer. Ook benoemen wij enkele onderwerpen die te maken hebben met de financiële positie van gemeenten. Het gaat daarbij om

- herijking gemeentefonds
- het nieuwe regeerakkoord.

2. Uitkomsten decembercirculaire 2021

De uitkomsten van de decembercirculaire 2021 zijn als volgt:

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Effect decembercirculaire 2021	628.000	125.000	-123.000	0	0	0

Het voordeel voor het jaar 2021 ad +/- € 628.000 wordt verwerkt in de jaarrekening 2021. Het voordeel voor het jaar 2022 ad +/- € 125.000 wordt verwerkt in de Berap 2022-I. Het nadeel voor het jaar 2023 ad -/- € 123.000 wordt verwerkt in de Kadernota 2023.

Er zijn verschillende oorzaken van het effect op het resultaat 2021. Deze zijn als volgt te benoemen:

Oorzaken effect op het begrotingsresultaat:	2021	2022	2023	2024	2025
Uitkeringsfactor	124.000	250.000			
Aanpassing basisgegevens	-331.000	-123.000	-124.000		
Vrijval Taakmutatie 2021 jeugdhulp	148.000				
Vrijval Taakmutatie 2021 robuust rechtsbeschermingssysteem	132.000				
Vrijval Taakmutatie 2021 ondersteuning wijkteams	253.000				
Vrijval Taakmutatie 2021 Impuls integraal werken	202.000				
Vrijval Taakmutatie 2021 systeemleren	31.000				
Vrijval Taakmutatie 2021 digitale voorzieningen	-42.000				
Vrijval Taakmutatie 2021 Kwaliteitsborging BWT	60.000				
Vrijval Int.uitkering 2021 Inburgering	30.000				
Vrijval Decentr. Uitkering 2021 einde lening inburgeringsplichtig	21.000				
Overige/afronding	0	-2.000	1.000		
Totaal	628.000	125.000	-123.000	0	0

De oorzaken van het effect op het begrotingsresultaat kunnen als volgt kort worden toegelicht:

- voor de jaren 2021 en 2022 is de uitkeringsfactor naar boven bijgesteld.
- Er heeft i.v.m. de afsluiting van het boekjaar 2021 een aanpassing van enkele basisgegevens plaatsgevonden. In aanloop naar de kadernota 2023 worden alle basisgegevens geactualiseerd.
- Het Rijk heeft in deze circulaire diverse nieuwe taakmutaties en integratie/decentralisatie-uitkeringen beschikbaar gesteld die in het jaar 2021 niet meer kunnen worden uitgegeven. Deze middelen vallen derhalve vrij in het jaar 2021 en geven een positieve bijdrage aan het rekeningresultaat over 2021. Daarbij zijn de volgende kanttekeningen te maken:
 - Indien de nieuwe taakmutaties ca. structureel zijn blijven de middelen voor 2022 en verder beschikbaar voor de nieuwe taak. Dit betreft vooral de middelen voor betere dienstverlening voor gemeenten als lagere overheid (robuust rechtsbeschermingssysteem, ondersteuning wijkteams, impuls integraal werken en systeemleren).
 - Indien de in 2021 vrijgevallen middelen toch nodig blijken te zijn zal bij de Berap 2022-I een voorstel tot resultaatbestemming van het resultaat 2021 worden gedaan.

Zie **bijlage 1** voor de nadere details van de berekening die is gemaakt.

3. Overige onderwerpen

3.1. Herijking gemeentefonds

De Raad voor het Openbaar Bestuur heeft zijn consultatierapport gepubliceerd. De VNG heeft het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (hierna: BZK) om een reactie gevraagd alvorens te willen starten met de eigen consultatie. BZK heeft in een reactie laten weten content te zijn met de adviezen van de ROB maar wil het huidige herverdeelvoorstel niet aanpassen¹. De minister van BZK heeft laten weten de herverdeling met ingang van 2023 door te willen voeren en gelijktijdig diverse onderzoeken te willen starten voor eventuele aanpassingen op termijn.

Op een door de VNG ingelaste ledenvergadering van 13 januari 2022 is op dit punt besloten om BZK dringend te adviseren om bij de invoering van het nieuwe verdeelmodel volledig recht te doen aan adviezen van de Raad voor het Openbaar Bestuur en te borgen dat er draagvlak is gemeenten voor een gewijzigd model. Ook wordt BZK gevraagd indien invoering per 1 januari 2023 niet mogelijk is om gemeenten die hier nadeel van ondervinden (gemist voordeel) te compenseren tot het moment van daadwerkelijk invoeren.

¹ Op basis van de meest recente (ten opzichte van eerder gecorrigeerde) informatie zou voor onze gemeente het huidig verdeelvoorstel positief uitpakken met ongeveer € 8 per inwoner (circa € 900.000). Voorzichtigheid is echter geboden omdat BZK met wisselende cijfers komt én omdat er nog aan actualisatieslag plaats gaat vinden naar het basisjaar 2023 (nu is dat nog 2019).

3.2. Nieuw regeerakkoord

Er is een nieuw regeerakkoord. Wij zullen u binnenkort met een afzonderlijke raadsbrief informeren over de effecten voor de gemeente Emmen. Op dit moment is nog teveel onduidelijk om al conclusies te kunnen trekken.

Er is één specifiek onderdeel waarover we u nu alvast willen informeren en dat betreft de structurele compensatie voor de tekorten op Jeugdhulp.

In het nieuwe regeerakkoord worden structureel middelen beschikbaar gesteld voor de tekorten van gemeente op Jeugdhulp. Dat is op zich conform de wens van de gemeenten, maar... door het kabinet wordt afgeweken van de bedragen uit het arbitragereport van de Commissie van Wijzen. Het nieuwe kabinet wil in 2024 € 100 miljoen extra en vanaf € 2025 € 500 miljoen extra ombuigen op de kosten Jeugdhulp bovenop de eerder afgesproken structurele € 1 miljard. Daarmee zou van het eerder berekende tekort op de middelen Jeugdhulp van € 1,8 miljard een bedrag van € 1,5 miljard worden "opgelost" door ombuigingen en slechts een bedrag van € 0,3 miljard door rijksmiddelen.

Op ingelaste ledenvergadering is op dit punt besloten om het overleg over de Hervormingsagenda op te schorten totdat er afspraken met het Kabinet zijn gemaakt dat de uitspraak van de Commissie van Wijzen ten volle zal worden gerespecteerd. De VNG vindt dat de extra bezuiniging op geen enkele wijze ten kosten mag gaan van de kwetsbare jeugd en dat de verantwoordelijkheid voor de extra bezuiniging bij het kabinet blijft.

4. Conclusie

Er is nog steeds geen rust rondom de financiën van gemeenten. Wij blijven de ontwikkelingen op de voet volgen. De VNG neemt richting het nieuwe kabinet een stevige positie in. Dit is nodig omdat wij er met elkaar voor willen zorgen dat de financiële positie van gemeenten herstelt en dat er landelijk een solide basis wordt neergezet voor een nieuwe collegeperiode.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Emmen,
de gemeentesecretaris,
bca

M. Plantinga-Leenders

de burgemeester,

H.F. van Oosterhout

Bijlage 1 – details berekening uitkomsten decembercirculaire 2021

Bij het maken van de berekeningen is (zoals gebruikelijk) als volgt gehandeld:

- gebruik makend van de rekenmodule Pauw wordt de uitkomst van de decembercirculaire 2021 berekend
- hiervan wordt dan de uitkomst van de berekening septembercirculaire 2021 afgetrokken
- het alsdan ontstane verschil is nog niet het resultaat voor onze begroting; daarvoor wordt het verschil gecorrigeerd voor
 - o inbegrepen bedragen van taakmutaties;
 - o inbegrepen bedragen van integratie-decentralisatieuitkeringen;
 - o inbegrepen bedragen van de 3 decentralisaties – integratieuitkering sociaal domein (Jeugd, AWBZ en Participatie);
 - o inbegrepen bedragen voor compensatie corona
- vervolgens resteert het effect op het begrotingsresultaat.

Het effect op het begrotingsresultaat is als volgt:

	2021	2022	2023	2024	2025
Effect decembercirculaire 2021	628.000	125.000	-123.000	0	0

De onderliggende berekening daarvan is als volgt:

	2021	2022	2023	2024	2025
Stand decembercirculaire 2021	263.214.000	268.119.000	263.243.000	264.616.000	268.111.000
Stand septembercirculaire 2021	260.711.000	266.677.000	262.237.000	263.492.000	266.961.000
Vershil (= toename inkomsten) = A	2.503.000	1.442.000	1.006.000	1.124.000	1.150.000

Waarvan inbegrepen bedragen = B

I. Taakmutaties	0	1.127.000	1.129.000	1.124.000	1.150.000
II. Integratie/decentralisatieuitkeringen	0	0	0	0	0
III. Integratieuitkering sociaal domein	0	0	0	0	0
IV. Compensatie corona (naar reserve corona)	1.875.000	190.000	0	0	0
Totaal inbegrepen bedragen	1.875.000	1.317.000	1.129.000	1.124.000	1.150.000

Effect op het begrotingsresultaat (A-B)	628.000	125.000	-123.000	0	0
---	---------	---------	----------	---	---

Taakmutaties

Het effect van de taakmutaties is als volgt te specificeren:

<u>I. Taakmutaties</u>	2021	2022	2023	2024	2025
Door te geven bedragen aan beleidsveld					
Salariskosten zorgdomein (jeugd en wmo)	0	660.000	663.000	671.000	687.000
Robuust rechtsbeschermingssysteem	132.000	137.000	150.000	152.000	156.000
Af: vrijval tgv resultaat 2021	-132.000				
Ondersteuning wijkteams	253.000	263.000	265.000	268.000	274.000
Af: vrijval tgv resultaat 2021	-253.000				
Impuls integraal werken	202.000	35.000	19.000		
Af: vrijval tgv resultaat 2021	-202.000				
Systeemleren	31.000	32.000	32.000	33.000	33.000
Af: vrijval tgv resultaat 2021	-31.000				
Jeugdhulp	148.000				
Af: vrijval tgv resultaat 2021	-148.000				
Digitale voorzieningen	-42.000				
Af: vrijval tlv resultaat 2021	42.000				
Kwaliteitsborging Bouw en Woningtoezicht	60.000				
Af: vrijval tgv resultaat 2021	-60.000				
Totaal	0	1.127.000	1.129.000	1.124.000	1.150.000

De posten zijn als volgt toe te lichten:

Salariskosten zorgdomein (jeugd en Wmo)

De Tweede Kamer heeft besloten een bedrag van € 675 miljoen beschikbaar te stellen om de zorgsalarissen in het midden van het loongebouw extra te verhogen. Het kabinet stelt vanaf 2022 structureel € 94 miljoen beschikbaar aan gemeenten, opdat zij de financiële middelen hebben om de stijging van de zorgsalarissen in het sociaal domein mogelijk te kunnen maken. Een bedrag van € 80 miljoen is in deze decembercirculaire 2021 verwerkt. Het overige structurele bedrag van € 14 miljoen zullen gemeenten in het voorjaar bij de verwerking van de reguliere loon- en prijsbijstelling voor Beschermd Wonen ontvangen. In deze circulaire is afgerond structureel € 0,7 miljoen beschikbaar gesteld.

Robuust rechtsbeschermingssysteem/Ondersteuning wijkteams/Impuls integraal werken/Systeemleren

In de reactie van het kabinet van 15 januari 2021 op het rapport Ongekend onrecht van de Parlementaire Onderzoekingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) is toegelicht dat, naast de hersteloperatie voor getroffen ouders en kinderen, ook maatregelen nodig zijn die structureel tot brede verbeteringen in beleid en uitvoering moeten leiden. Onderdeel hiervan is het versterken van de dienstverlening bij alle onderdelen van de overheid, waaronder de gemeenten. Het kabinet heeft besloten voor het versterken van de dienstverlening bij gemeenten en het extra ondersteunen van mensen in kwetsbare posities voor de periode tot en met 2027 € 150 miljoen per jaar beschikbaar te stellen.

Om de dienstverlening bij gemeenten te versterken en mensen in kwetsbare posities extra te ondersteunen heeft de VNG een visiedocument opgesteld met daarin activiteiten die met name inzetten op het vergroten van de menselijke maat in de dienstverlening, ontwikkeling van professionals en systematisch leren, zodat waar nodig structurele verbeteringen op zowel rijksniveau als gemeentelijk niveau worden doorgevoerd. Het visiedocument van de VNG is langs acht actielijnen uitgewerkt.

De acht actielijnen zijn:

1. Digitale dienstverlening: voor 2021 en 2022 geen middelen via het gemeentefonds. Voor de jaren daarna wordt de uitkeringswijze nog gezien.
2. Robuust rechtsbeschermingssysteem: € 23 miljoen via de algemene-uitkering.
3. Systeemleren en stedelijke vernieuwing: € 5 miljoen via de algemene-uitkering voor systeemleren tot en met 2027 en € 5 miljoen via een decentralisatie-uitkering aan de stedelijke vernieuwingsgebieden voor de jaren 2021 en 2022.
4. Versterking ondersteuning wijkteams: € 45 miljoen via de algemene-uitkering.
5. Impuls integraal werken: € 36 miljoen via de algemene-uitkering.
6. Toekomstscenario's Kind- en gezinsbescherming: geen middelen in 2021. Meer informatie over de verdeling van de middelen voor 2022 en verder volgt in de meicirculaire 2022.
7. Risicovol verward gedrag: € 10 miljoen via een decentralisatie-uitkering.
8. Programmatische ondersteuning van gemeenten: de middelen worden via de begroting van het ministerie van BZK aan de VNG ter beschikking gesteld. De VNG bepaalt samen met gemeentelijke dienstverleningskoepels en andere partijen de besteding van de middelen voor de collectieve ondersteuning van gemeenten.

In totaal zijn de nu beschikbaar gestelde middelen voor onze gemeente

- 2021: € 618.000 (deze middelen vallen vrij in de jaarrekening 2021)
- 2022: € 467.000
- 2023: € 466.000
- 2024: € 453.000
- 2025: € 463.000

Jeugdhulp

Momenteel is landelijk nog € 18,9 miljoen beschikbaar in de subsidieregeling continuïteit cruciale jeugdzorg. Dit bedrag valt binnen de algemene uitkering vrij in 2021. Voor de gemeente Emmen is dit een bedrag van € 148.000.

Digitale voorzieningen

Gemeenten leveren een bijdrage in dekking van de kosten van een aantal landelijke digitale voorzieningen door middel van een uitname uit het gemeentefonds, Het gaat om: Generieke Digitale Infrastructuur (GDI), MijnOverheid/DigiD en BSN (Beheer Burgerservicenummer). Voor onze gemeente gaat het om € 42.000.

Kwaliteitsborging Bouw en woningtoezicht

Op 1 juli 2022 treedt naar verwachting de nieuwe Wet kwaliteitsborging (Wkb) voor het bouwen in werking. Voor de noodzakelijke voorbereidingen die de gemeenten nog moeten treffen tot de inwerkingtreding van de Wkb ontvangen gemeenten in 2021 een initiële bijdrage. Voor onze gemeente gaat het om € 60.000.

Integratie-decentralisatieuitkeringen

Het effect van de integratie-decentralisatieuitkeringen is als volgt te specificeren:

<u>II. Integratie/decentralisatieuitkeringen</u>	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Door te geven bedragen aan beleidsveld</i>					
Inburgering	30.000	0	0	0	0
Af: vrijval tgv resultaat 2021	-30.000				
Einde lening inburgeringsplichtig	21.000	0	0	0	0
Af: vrijval tgv resultaat 2021	-21.000				
Totaal	0	0	0	0	0

De posten zijn als volgt toe te lichten:

Inburgering

De incidentele vergoeding die gemeenten ontvangen voor de kosten die zij maken voor de ICT-voorzieningen die gereed moeten zijn op 1 januari 2022.

Einde lening inburgeringsplichtig

Middelen voor het ondersteunen van de zogenaamde Einde lening inburgeringsplichtig (ELIPs). Dit zijn inburgeraars die hun lening voor de inburgering (vrijwel) volledig hebben uitgeput, maar nog steeds inburgeringsplichtig zijn. Gemeenten zullen inburgeraars die tot deze doelgroep behoren begeleiden.

Integratieuitkering sociaal domein (drie decentralisaties)

De decembercircular 2021 heeft geen effect op de budgetten van de drie decentralisaties.

Coronacompensatie

In de decembercircular 2021 ontvangen wij compensatiemiddelen corona. Deze compensatie is als volgt te specificeren:

<u>IV. Compensatie corona</u>	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Te storten in de reserve Corona of door te betalen aan EMCO</i>					
Maatschappelijke Opvang	543.000				
Vrouwenopvang	6.000				
Continuïteit van zorg (jeugd en wmo)	387.000				
Beschermde Wonen	82.000				
Cultuur	246.000				
Participatie - WSW (door te betalen aan de EMCO)	611.000				
Gemeenteraadsverkiezingen		190.000			
Totaal	1.875.000	190.000	0	0	0

De compensatie corona wordt in de reserve corona gestort met uitzondering van de middelen WSW.

Deze worden doorbetaald aan de EMCO. Op basis van collegebesluiten worden middelen onttrokken aan de reserve.

De posten zijn als volgt toe te lichten:

Maatschappelijke Opvang/Vrouwenopvang/Continuïteit van zorg (jeugd en wmo)/Beschermd Wonen
Voor 2021 worden middelen beschikbaar gesteld voor de meerkosten Jeugdwet/WMO en inhaalzorg. In totaal betreft dit voor de gemeente Emmen € 1.018.000.

Cultuur

Middelen ad € 246.000 voor het in stand houden van de lokale en regionale cultuursector in 2021.

Participatie - WSW (door te betalen aan de EMCO)

Middelen voor het opvangen van de exploitatietekorten 2021 van de Sociale Werkbedrijven. Het ontvangen bedrag ad € 611.000 betalen wij door aan de EMCO.

Gemeenteraadsverkiezingen

Middelen ad € 190.000 voor de extra kosten i.v.m. corona bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2022.